

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi bolalari va o'smirlari gazetasi

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqsa boshlagan

2006-yil 9 - 15 - yanvar N:2 (66543)

SAHIFALARDA

O'G'IL
BOLALARGA
NIMA SOVG'A
QILAMIZ?

2
-BETDA

MOMIQ
MUSHUGIM
MENING

5
-BETDA

DEBROZABONU

8
-BETDA

Do'stlik insonni mehr-oqibatga chorlovchi oliv tuyg'udir. U qalbimizda ildiz otib unayotgan niholga o'xshaydi. Xo'sh, mening haqiqiy do'stim bormi, u kim? Bu to'g'risida so'z borsa, o'ylanib qolaman. Litseyimizda tahlil olayotganimga ikki yilcha bo'layapti-yu, ammo birorta ham sodiq do'stni uchratmadim. To'g'ri, sinfimizdag'i o'quvchilarning hammasi meni hurmat qilishadi. O'z navbatida o'zim ham ularga suyanaman. Lekin yoningda sodiq do'sting bo'lishi

Orzu

CHIN DO'ST QANI?

bu boshqacha-da. Sirdoshing, hamfikr, maslahatdoshing, seni har tomonlama qo'llab-quvvatlovching bu albatta haqiqiy do'stingdir. Uni ko'plar orasidan saralab olish oson ish emas.

Yuragingga yaqin tutgan o'rtoq'ing ba'zan chin do'stdek ko'rindi. Ammo kichik bir do'stlik sinovidayoq ishonchingni so'ndiradi.

Atrofimizda bizga mehribon kishilar ko'p bo'lsa-da, chinakam do'stning o'rni bo'lak. Oqko'ngil, sadoqatlari do'stimni xayolan tasavvur qilaman. Bir kun kelib esa xayollarim haqiqatga aylanishiga ishonaman.

Gulshona SHODIYEVA,
Alisher Navoiy nomli Nafis san'at litseyining
6-«A» sinf o'quvchisi.

Yangi yilni kutib oldik hamki «paq-puq»larning yoqimsiz ovozi tinmayapti.
Do'kondan kelayotgandim.
Maktabimizning
yuqori

Bexosdan bang'llab ketgan ovozdan cho'chib tushgan qizcha ovozining boricha yig'lab yubordi. Ranglari quv o'chgan ona kimlarnidir qarg'ay-qarg'ay qizchasini tinchlantirishga harakat qilardi. Haligi bolalar esa bir-birlarini turkilab, kula-kula nari ketishdi...

Birovning dilini og'ritib, qarg'ishga qolib, nima foyda topisharkin-abular? Axir aytishadi-ku, o'rini qarg'ish egasini topadi, deb.

Meni o'ylantirayotgan shu savollarimni bir necha sinfdoshlarimiga berib ko'rgandim, ulardan qanday javob olganimi bilasizmi?

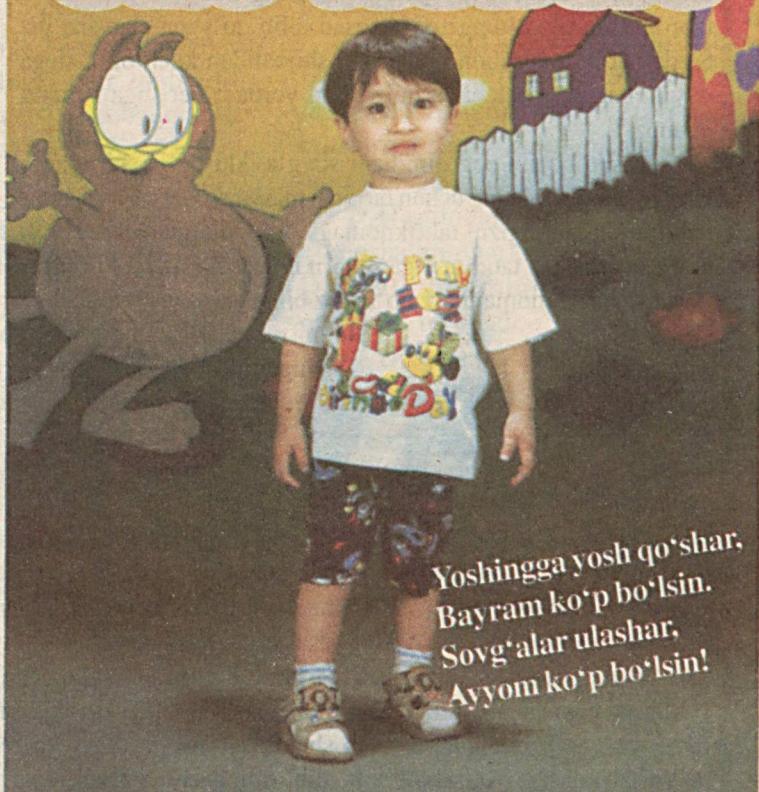
Nima emish, odamning ko'ngli dam olarmish, birovlarining qochganini, ulardan qo'rqqanini ko'rish maroqli emish, yana, yangi yilning gashti ham shundamish.

Ayting-ayting, bu gashtning oxiri voy bo'lmasin-da, siz nima dedingiz?

Gulira'no MUSAYEVA,
Poytaxtdagi 186-maktabning 4-«B» sinf o'quvchisi.

BIR YOSHGA ULG'AYDIM

Yoshingga yosh qo'shar,
Bayram ko'p bo'lsin.
Sovg'alar ulashar,
Ayyom ko'p bo'lsin!

Assalomu alaykum, «Tong yulduzi» gazetasining tinib-tinchimas jonkuyar xodimlari! Men har yili o'z qadron gaze-tama ga muntazam ravishda obuna bo'laman. Unda chop etilayotgan turli mavzulardagi maqlolar-u, g'oyat qiziqarli, d a v o m l i hikoyalar, qissa-boshqotir-malarni o'qish jonu-dilim. Eng muhim, u dilimizga yaqin mavzularni yoritib bormoqda. Ushbu gazeta sabab ko'plab tengdoshlarimizning ijod namunalari bilan tanishdim. Istagim, kelgusida yana davomli hikoyalar-u, tesha tegmagan asarlarni o'qish. Axir o'zbek ababi-

arzimagan narsalarga pullarini sarflab, oqibatda o'z gazetalariga uch oyga yoki olti oyga obuna bo'lganlar yilning o'rtalariga kelib o'z qadronlarini o'qishdan mahrum bo'lib qolishlari hech gap emas ekan. O'tgan yili ayrim o'rtoqlarim shunday holga tushishdi. Keyin obuna bo'laman deb kunlarni paysalga solishdi. Shuning uchun bu yil bu xato takrorlanmasligi uchun aziz tengdoshlar, shoshiling. O'z gazetamizni yil davomida o'qish uchun vaqt b o r i - d a hara-

katga tu-shing. Axir asl o'rtoqlar yil yarmida

Ton 8
Yulduzi!
y o t i -
mizda qanchadan-
qancha noyob asarlarimiz bor. Bir
so'z bilan aytganda, «Tong yulduzi» imda gap ko'p ekan. Ammo

bir-bir-
larini tashlab
ketishmaydi.
«Tong yul-
duzi» ning chin
do'stiga aylansak arziydi.

Gulhayo SANAQULOVA,
Samargand viloyati, Oqdaryo tumanidagi 23-o'rta
maktabning 9-«V» sinf o'quvchisi.

Muassislari:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi Vazirligi,
«KAMOLOT» Yoshlar Ijtimoiy Harakati,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» Hukumatga qarashli bo'lman xalqaro xayriya jamg'armasi.

O'GIL BOLALARGA NIMA SOVG'A QILAMIZ?

Salom, «Tong yulduzi» tahririyatining jonkuyar ijodkorlari!

Mana, 14 - yanvarga ham sanoqli kunlar qoldi. Ushbu kun nafaqat vatan tinchligi, ocoyishtaligi yo'lida jon kuydiruvchi, mudofaa qiluvchilar, balki bo'lajak vatan himoyachilar uchun ham sevimli bayram sifatida maktablarda ham keng nishonlanadi. Jumladan, biz ham sinfimizdagi qizlar bilan kengashib, sinfdosh bolalar ushbu kun bilan munosib qutlashni rejalashtirdik. Nima deb o'ylaysiz, ularga qanday sovg'a tayyorlasak bo'ladi? Balki o'z qo'limiz bilan biron bir narsa yasasakmikan? Siz nima qilishni maslahat berasiz?

Toshkent shahar, Shayxontohur tumani, 192- mактабнинг 6- «A» sinf qizlari nomidan Nilufar, Gulmira.

Darhaqiqat, "14- yanvar katta shodiyona bilan yo'lida xizmat Taklif" — Vatan himoyachilar kuni" mamlakatimizda nishonlanadi. Unda vatan himoyasi qilayotganlarga alohida hurmat ko'rsatiladi. Bu bayramni maktablarda ham nishonlanishi va bo'lajak vatan himoyachilariga yoshliklaridanoq millat oldidagi burchlarini o'rgatib borilishi quvonarli holdir. Jumladan, siz buni munosib o'tkazish maqsadida sinfingizdagagi o'g'lonlarni tabriklashni o'z oldingizga maqsad qilib qo'ygan ekansiz, biz Sizdek aqlli, mehribon qizlarning shijoatidan kuch olib, sizga quyida kichik maslahatlarimiz bilan yordam berishga harakat qilamiz.

1. Inson uchun eng qimmatli sovg'a ikki og'iz shirin so'z ekan ma'lum. Shuning uchun bиринчи maslahatimiz o'zingizning eng iliq tilaklarining tabriknomaga bitib, ularga hadya eting. Ishonamizki, siz taqdim etgan tabriknomada ular uchun bir umrlik unutilmas esdalik bo'lib qoladi. Ayniqsa, tabriknomani o'z qo'lingiz bilan yasasangiz albatta.

Buning uchun bitta albom varoq olasiz va uzunasi bo'ylab, uchlari uchiga qilib teng ikkiga buklaysiz. Ustki (1-rasm) qismiga rasm darsligidan ustozingiz o'rgatganidek vatanimiz ramzlarini bo'lmish bayroq hamda gerbimizni chiroyli qilib chizasiz va chiroyli, yorqin ranglarda bo'yaysiz.

Qarabsizki, tabriknomada tayyor. Faqatgina ichiga tilaklarining yozish qoladi, xolos.

2. Ikkinci variant, bu o'z qo'lingiz bilan yasashingiz mumkin bo'lgan, ajoyib, surat chetiga ishlanadigan ramka.

Uni yasash uchun sizdan sanasi o'tgan gazeta, jurnallar, PVA yelimi, qaychi hamda surat va biroz ijodiy mahoratingiz talab qilinadi.

Jurnal yoki gazeta varog'ining istalgan bir burchagidan unga diagonal asosda tutashuvchi burchak tamonga qarab ingichka naycha shaklida o'raysiz. (2-rasm) Ana shunday "naycha"lardan 8 ta tayyorlab olasiz. So'ng, suratni olib, uning chetiga quyidagi tartibda joylab chiqasiz.(3-rasm) "Naycha"larning qo'yilish shakli yuqorida talab qilinganidek o'z mahoratingizga bog'liq, ammo ularning qo'yilish tartibi faqatgina ko'rsatmadagi tartibda bo'lishi lozim.

Mana sizga ham esdalik o'rniqa, ham qadrli sovg'a o'rniqa o'tuvshi hadya. Yuqorida keltirilgan maslahatlardan qanday foydalana olish esa o'z qo'lingizda. Sizni yana qanday savollar qiziqtiriyapti yoki ko'proq nimalar haqida maslahat berishimizni xohlaysiz?

Bu haqda javob yozing@yahoo.com elektron manziliga jo'nating.

(1-rasm)

(2-rasm)

(3-rasm)

Tengdoshingiz
Muhibbin ALIMBOYEV.

BAYRAM MUBORAK!

Vatanimiz tinch, hayotimiz osuda. Shuning uchun ham yurtimizda bayramlar ko'p. Oppoq qish kunlarida yana bir bayram, ya'ni, Vatan himoyachilar kunini nishonlaymiz. Ular kecha-yu kunduz ona yurtimizni qo'riqlab, osoyishta kunlarimiz, beg'ubor osmonimizni saqlab turibdilar. Mard va jasur himoyachilarimizni bayramlari bilan tabriklab, ushbu she'rimni ularga bag'ishladim:

VATANIM POSBONLARI

Quroq tushmas qo'lidan, Tinchligimiz – ular bor, Qasamyodi dilga yor. Matonati barqaror, Ollo bo'lsin madadkor, Vatanim posbonlari.

Sergak turar postida, Goh yomg'ir, qor ostida. El aro baland qadri, Vatanim posbonlari.

Lola TURDIBOYEVA,
Parkent tumani, Shampan qishlog'i dagi 18-umumta'l'm
mактабнинг 8-sinf o'quvchisi.

AKAM ARMIYADAN QAYTDI

Ha, Rustambek akam armiyadan qaytdi. Ularning qaytishi hammanizga bayram bo'ldi. Oyoqlariga poyondozer yozdik, boshlaridan sochqilar sochdi. Uyimizdan keldiketdi arimay qoldi. Shuning uchun hammani ma'lum kunga chorlab, mahallada osh berdi. Uy to'rida osig'liq turgan, o'zlarini tishlab ketgan nonni o'zlarini yedilar. Ular ketayotganlarida bo'yulari past edi. Endi esa bo'yulariga bo'y qo'shilib, o'zlarini ham kuchli bo'lib ketibdilar. Kiyimlarining yarashib turganini aytmaysizmi? Katta bo'lsam, men ham ulardek armiyaga boraman.

Behzod ZIYATOV,
Toshkent shahar, Yunusobod tumani 122-mактабнинг 8-«B» sinf o'quvchisi.

CHEGARA QO'SHINLARIDA XIZMAT QILAMAN

Vatanimiz mustaqilligi bilan birga qadam tashlayotgan shonli armiyamiz saflari metindek mustahkamdir. Xoh quruqlikda, xoh suyda, xoh samoda bo'lsin, el-yurt osoyishtaligini sergak qo'riqlayotgan yurt posbonlari, jasur akalarimiz bor ekan, onalarning allalari yangrab, bobojonlar va buvijonlarning duolarga ochilgan qo'llari xayr-u baraka keltiraveradi. Bolajonlarning beg'ubor kulgulari tinchligimiz mevasi. Vatan himoyachilar kuni uyimizda qo'shaloq bayram bo'ldi. Sababi, Termiz shahrida o'z askarlik burchini o'tayotgan akamdan maktub Abdusalim o'z dil-safdag'i o'g'il bola – mard bola oldik. Ular nomalarida yigitlar bilan xuddi og'anidek, ahil-inoq xizmat qilayotganliklarini ta'kidlab, barchamizni bayram bilan qutlabdilar. Ularga havasim keldi. Men ham ulg'aysam, albatta chegara qo'shinlarida xizmat qilaman. To'g'ri, desantchi yoki tankchi bo'lish ham yaxshi. Ammo vatanimiz sarhadlarda sergak turib, yovuz nighohlardan tinchligimiz va osoyishtaligimizni saqlashga nima etsin.

Amiriddin KAMOLOV,
o'quvchi.

SEHIRLI BARMOQLAR

Dilnoza Xoliyorova. Qashqadaryo viloyati, Qamashi tumanidagi B. Chorshanbiyev nomli o'rta maktabning 10-sinf o'quvchisi.

-Dilnoza, sizni ko'rib, qahramon shoirimiz Abdulla Oripovning:

Ko'zlarini yumib arqon ustida Kiprikdag'i yoshda turibdi darboz... degan satrlari esga keldi. Dor ustiga chiqayotganingizda o'zingizni qanday his qilasiz?

- Dorbozlikning eng birinchi o'zlashtiriladigan qoidasi – qo'rquvni unut, sen juda uddaburonsan, epchilsan. Shuning uchun dorga ko'tarilishdan

BILAG'ON BOLALAR DIQQATIGA!

Siz gazetamiz sahifalarida uchraydigan xatolarni albatta topib, bizga ma'lum qiling. Chunki atayin bilag'on va topag'onligingizni sinash maqsadida harflar tushirib qoldiriladi yoki qo'shib yoziladi. Tinish belgilari o'z o'mnda ishlatilmaydi.

Maqsadimiz: Bilimli bo'ling, chunki osmonni yulduzlar yerni esa bilimlilar bezar.

avval bitta chuqur nafas olib, o'sha oltin qoidani takrorlayman. «Bismilloh»ni aytib, qo'limga langarcho'pni ushlayman-da, yugurib chiqib ketaman. Dorda o'zimni yerdagidan kuchli his qilaman. Sharoit odamni yaratadi deyishadi-ku...

-Siz shisha siniqlari ustida raqs tushar ekansiz.

Tomoq ustidan nina bilan ip o'tkazar ekansiz. Bu yoqdag'i odamga juda g'ayritabiyy ko'rindi. Ba'zilar «Bu-ko'zboylagichlik» ham deyishadi.

-Mutlaqo. Bularning hammasi-sofan'at va sportning birlashuvidan hosil bo'lgan harakatlar. Agar inson o'z jismini yaxshi bilsa, u turishicha mo'jiza. Mashq bilan juda ko'p murakkab harakatlarni bajarishga erishsa bo'ladi. Menga ko'zboylagichlikni o'rganishdan ko'ra, dorbozlik mashqlari osonroq.

-Dilnoza, odatda, dorga ko'proq yigitlar chiqadi. Sizga ham bu san'at ota qonidan o'tgan. Ammo dorga chiqib

Bir maktabdan qo'sh maktub

OLIMPIADA G'OLIBLARI

Qashqadaryo viloyati, Kitob tumanidagi Oybek nomli 25-umumta'lim maktabimizda 1000 dan ortiq o'quvchi tahlis olmoqda. Ularga 80 nafarga yaqin malakali o'qituvchilar-qunt bilan saboq berishadi. Davlat tomonidan to'liq ta'mirlangan ta'lim maskanimizda bolajonlar uchun barcha sharoitlar muhayyo. Bu yerda iqtidorli o'quvchilar ko'pchilikni tashkil qiladi. Maktabimiz direktori Yashin aka Toshevning boy tajribasi, o'quvchilarning bilim va tarbiyasiga katta e'tibor qaratgani bois iqtidorli o'quvchilar ko'pchilikni tashkil qiladi. Ular turli tanlovlardan va bellashuvlarning g'oliblaridir. Yaqinda tuman tayanch maktablari o'quvchilari o'rtasida bo'lib o'tgan fan olimpiadasida maktabimizning 26 nafar o'quvchining

I- va II- o'rinnlarni egallashdi. Ruslan Ibodov, Nigora Kamolova, Mansur Sharopov, Nodira Mo'minova, Jamshid Shodiyorov kabi o'quvchilarning erishgan yutuqlari barchamizni quvontirdi. Biz ham ularga o'xshashga intilamiz.

O'g'iloy AYBASHOVA,
7-«A» sinf o'quvchisi.

yurgan qizlarga o'g'il bolalarning fe'l-atvorining nusqi uradi degan gaplarni ham eshitganniz...

- Men bu fikrga uncha qo'shilmayman. Masalan, o'zim charchagan paytlarimda zardo'zlik bilan shug'ullanaman. Igna, ip ustida ashula aytishni, xayol surishni yaxshi ko'raman. Ayniqsa, baxshi bobolar aytgan xalq termalari ga ishqibozman. She'r ham mashq qilaman. Dostonlar, ertaklarni o'qishni yaxshi ko'raman.

- Liboslaringiz o'ziga xos ekan. Kim tikadi?

- Onam Ruqiya To'rayeva – chevar. Ko'proq fasonlarni ular tanlaydilar. O'zim ham fikrlarimni aytib turaman.

Dorbozlik

musobaqalaridan tashqari, fan olimpiadalariga, «Chevar qizlar» deb nomlangan tanlovga qatnashib, g'oliblardan biri bo'lgan ekansiz. Siz o'zingizda: «Men doim birinchi bo'lishim kerak!» degan bir

shuhratparastlikka moyil kayfiyat uyg'onishidan cho'chi-maysizmi?

- Buning nimasi yomon?

- Yaxshiku-ya, faqat qachondir, qaysidir maydonda g'olib bo'lmay qolsangiz... Ruhingiz sinib ketishi mumkin-da.

- To'g'risi, birinchi bo'lish – o'zimga juda yoqadi. Odamlarni hayratga solgim, o'zimga muhabbat uyg'otgim keladi. Bilmadim, agar... yengilsam... qanday kayfiyatga tushishimni bilmayman... faqat men juda kichkinligimdan dor o'ynayman. Balki, yengilsam ham hech gap bo'lmas.

- Mayli, siz aytgancha bo'lsin. Doim g'olib bo'ling! Sinfoshlarining, tengdoshlarining bilan munosabatingiz qanday? Ularning davralariga aralashasizmi?

- Hammasi bilan inoqman. Tomoshalarimga kelishadi. «Dilnoz, Dilnoz!» deb olqishlab, qo'llab-quvvatlab turishadi.

- Oilada 6 nafar farzand ekansizlar. Oralarining yaqin. Bahslar, urush-janjalga aylanadimi?

- Bo'lib turadi. Biz hammamiz san'atga qiziqamiz. Mashq qilamiz. Shuning uchun ortiqcha janjalga vaqtimiz yo'q.

- Dilnoza, maktabdagi ustozlari-miz haqida bir narsa demogchimisiz?

- Birinchi sinfdan shu kungacha o'nlab ustozlar qo'lida ta'lim oldim. Biridan nimani aytish, ikkinchisidan nimani aytmaslikni o'rgandim. Biz kim bo'lsak ham ustozlar doim ustoz. Ular hech qachon boshqa odamga aylanib qolishmaydi.

- Dilnoza, siz bilan tanishish mena juda yoqdi.

- Rahmat!

Qutlibeka RAHIMBOYEVA suhatlashdi.

MENING SEVIMLI FANIM

Men zoologiya fanini juda yaxshi ko'raman. Hayvonlarning tuzilishi, ularning qanday hayot kechirishi, ko'payishi, o'z-o'zini himoya qilishi barcha-barchasi xuddi mo'jizaga o'xshaydi. Zoologiya fanining ipidan-ignasigacha tushuntirishga intilayotgan muallimamiz Muhabbat opa Toshtemirovaning qiziqarli saboqlari davom etaversa-yu, qo'ng'iroq chalinmasa. Turli ko'rgazmali jihozlar, tajriba asboblari asosida o'tilayotgan bugungi darsimiz kechagisidan mutlaqo farq qiladi. Hayvonlarning tabiatda, hayotimizda qanchalik muhim ahamiyat kasb etishini yaxshi bilib oldik. Maktabni tugatganidan so'ng, Muhabbat opam kabi zoologiya fani o'qituvchisi bo'lmoqchiman. Teran fikrli, zukko ustozimga o'xshasam deyman.

Umida ASHUROVA,
7-sinf o'quvchisi.

INSON

Senga Olloh ato etmish jon, Mehnat qilib topding sharaf-shon. Rizqing ulug' halollikka kon, Shuning uchun ulug'san, inson.

G'aflat bosgan onlardan yiroq, Yurtdan ayro chekmading firoq. Ogohliklar qalbingda so'roq, Shuning uchun ulug'san, inson.

Sahovatda tengging topilmas, Dasturxonning elga yopilmas. Imoning but afsuslar tilmas, Shuning uchun buyuksan, inson.

Sanobar ABDULLAYEVA,
To'rtko'l shahridagi
Muhammad Yusuf nomli
Akademik litsey talabasi.

BUGUNGI GAZETXON - ERTANGI KITOBXON!

Bu yil samarqandlik o'quvchilar «Tong yulduzi»ga obuna borasida respublikamizda birinchi o'rinni egalladilar. Bunda bilimga changoq bolajonlarning ham, ularning ustozlari-yu ota-onalarining ham xizmatlari tafsinga sazovordir. Shuning uchun ham ushbu sahifamizni samarqandlik tengdoshlariga bag'ishladik. Ularning o'zlari gazetamizni o'qiganlari bois, bizga yozadigan xatlari ham boshqalarnikiga qaraganda ko'proq-da.

Istagini, bu yozishmalar oqimi yil bo'yini tugamasin. Xorazm, Andijon, toshkentlik tengdoshlariga ham ularning chin gazetxon ekanliklari yuqsin.

Axir bugungi gazetxon ertangi kitobxonidir. Kitobxonlardan esa aslo yomonlik chiqmaydi.

TOPIB YOZA OLGAN KISHI

Yoshligimdan she'rlar mashq qilaman. Ularning tinglovchilari ham, baholovchilari ham sinfdosh do'stlarim va ustozlarimdir. She'r shunchaki yozilmaydi. U yurakni junbushga keltirib, nozik his-tuyg'ulardan yaraladi. Mening yoshimda hamma she'r yozishi tabiiy. Dadajonimning aytishlaricha, topib yoza olgan kishigina ijodda omadga erishar ekan. Buning uchun hozirdanoq harakat qilib, o'qib, o'rganayapman. Bugun «Buvijon» deb atalgan ilk she'rimni tengdoshlarim hukmiga havola etmoqchiman.

Kattaqo'rg'on tumanidagi Abu Rayhon Beruniy nomli 33-umumiyl o'rtal ma'ktabining 7-«V» sinf o'quvchisi.

BUVIJON

Buvijonim mehribon,
So'zlaydilar muloyim.
Har ishda chaqqon bo'lsam,
Erkalaydilar doim.

Kelsalar peshvoz chiqib,
Salom berib, chopamiz.
Issiqliq bag'ridan,
Barchamiz joy topamiz.

Mahliyo ZUHDULLAYEVA,

ma'ktabining 7-«V» sinf o'quvchisi.

SUG'URTA NIMA O'ZI?

O'tgan yili yanvar oyida maktabimizga Paxtachi tuman «Uzagrosug'urta» kompaniyasi boshlig'i Orzu aka Saidov keldilar. Ular bizlar bilan suhbatlashib, sug'urta so'zining ma'nosini tushuntirdilar, Sugurta nafaqat bizni, balki mamlakatimiz tinch-to'uvligini ham ta'minlab turarkan. Axir odamlar sog'bo'lsa, yurtimizga to'y-tantanalar yarashadi-da. Orzu aka sug'urtaning o'quvchilar hayotidagi ahamiyati to'g'risida ham gapirib bergach, bizlar sinfdoshlarimiz bilan kelishib, sug'urta badalini to'ladik va a'zo bo'ldik. Chunki hamma ham baxtsiz hodisalardan himoyalishni o'laydi-da.

Hayotda nimalar bo'lmaydi deysiz. 2005-yil fevral oyida oila a'zolarimidan to'rt nafari bug'doydan zaharlanib, shifoxonaga tushdik. Qalbi daryo shifokorlar yordamida sog'ayib, oilamiz bag'riga qaytdik. Tuman «Uzagrosug'urta» kompaniyasi esa menga yordam tariqasida 20.000 so'm pul ajratdi.

Hurmatli tengdoshlar, sizlar ham sug'urta badalini to'lab a'zo bo'lishingizni maslahat beraman.

Rahmat senga «Uzagrosug'urta»!

Jo'rabek KOMILOV,
Samarqand viloyati, Paxtachi tumani,
8-o'rtal ma'ktabining 8-sinf o'quvchisi.

Qalam qachon
mo'jiza ko'rsatadi?
Albatta yaxshi
musavvir qo'lida-
da! Mana shu
qalamni qachon va
qayerda ishlatalishni
ham bilih kerak.

Mo'yalam orqali ajoyib
suratlар chizib, kelajakda
rassom bo'lish orzusida yurgan
tengdoshingiz Sitora Sultonova

chizgan suratlар bugungi rasmlar ko'rgazmasini egalladi. Sitora Samarqand shahridagi 24-maktabning suratlар va

- Mening

ham buvajonim
yoshlar murabbiysi», rassom
buvajonimdan ko'p narsani
faxr bilan.

Biz ham kelajakda o'zing
bo'lishingni tilab qolamiz.

5-sinfida a'lo baholarga o'qish bilan birga ajoyib
she'rlar muallifi hamdir.

birinchi ustozim ham, tanqidchim
- «O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan

Namoz Sultonovdirlar. Men

o'rgandim, - deydi Sitora

orzu qilgan soha sardori

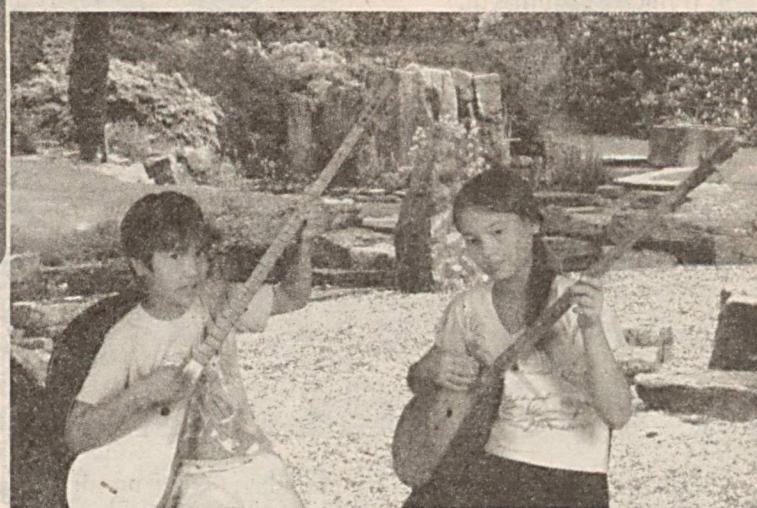

Sizga kulib turgan tengdoshingiz Zafarjon Sultonov
Samarqand shahridagi 24-o'rtal ma'ktabning 5-«J» sinfida o'qidi.
U «Tong yulduzi»m mening eng yaqin maslahatchim - deydi.

KITOB O'QING

Nutqimizning ravonligi, tez fikrlashimiz albatta ko'p o'qishimizda. Donolarimiz aytganidek, dunyoni bilimlilar asraydi. Tengdoshlarimizga ham o'z navbatida ko'p kitob mutolaa qilib borsangiz aslo yutqazmaysiz deyishadi Shalola va Farangiz ESHBOYEVA. Ular Kattaqo'rg'on tumanidagi Nodirabegim nomli 6- o'rtal ma'kabning 8- va 5- sinf o'quvchilar.

Ha, bu opa-singillar «a'lo» va «yaxshi» baholarga o'qishlari bilan birga o'z sinflarining faxri hisoblanisharkan. Ularning deyarli bo'sh vaqtleri yo'q. Hali adabiyot to'garagiga, hali musiqa matabiga, bu yodqa uy yumushlari, dars tayyorlash. Hammasiya ulgurishadi. Chunki ular o'zarlo juda ahil. Doimo bir-birini qo'llab-quvvatlashadi. Dutorda «Tanovor», «Rohat», «Dutorim» kabi kuylarni maroq bilan ijro etayotgan opa-singillar binoyidek she'rlar ham yozisharkan.

QISH

Qish kelganda o'lkamga,
Oppoq gilam to'shalar.
Daraxtlar dam olishar,
Qor qo'ynida go'shalar.
Qish kelganda bolalar,
Chang'i uchib yayrashar.

Shishadek yaxmalakda,
Kim o'zarga quvnashar.
Ertal tongda hammayoq,
To'ladi qor parchaga.
Qiyqirishar bolalar,
Qish yoqadi barchaga.
Farangiz ESHBOYEVA.

OYIJONIM

Men uchun eng mehribon,
Oyijon, yagonasiz.
Bag'ishlab jonimga jon,
So'zlar durdonasiz.

Gar yiroqqa ketsangiz,
Darrov qo'msab qolaman.
Bo'ling hamisha omon,
Siz-la orom olaman.
Shalola ESHBOYEVA.

TISHSIZLARNI KO'RMANMISIZ?

Bir kuni dugonam Komila uyimizga xafa bo'lib keldi. Sababini- so'rasam: -Ertaga opamning to'ylari. Sartaroshxonaga borsam, sochimni o'zim xohlagandek kesishmadi. Juda xunuk qilib qo'yishibdi, - dedi sochlarni ko'rsatib.

- Ey, shunga ham xafa bo'lasanmi, odamlar bunga e'tibor ham berishmaydi, - dedim. Uning esa kayfiyati ko'tarilmashdi. Men uni kuldirish uchun old tomondagi tishlarimni qora rangga bo'yab oldim. Tabiiyki, kulganimda xuddi tishi tushib qolgan odamdek ko'rindim.

- O'zing to'yga shunday bora olarmiding? -dedi hiqillab Komila.

MOMIQ MUSHUGIM MENING

Biz yangi hovli olib, ko'chib keldik. Yangi hovlimiz chirolyi, manzarali daraxtlari ham ko'p edi. Sovuq kunlar tusha boshlagani uchun uyni tezroq ta'mirdan chiqarish uchun eski omborxonani buzishga to'g'ri keldi. Uni ichidagi narsalarni olib chiqishga kirsak, u yerda bir nechta mushuk bolalariga ko'zimiz tushdi. Ular juda ham mitti va chirolyi edi. Men ularning bittasini boqib olaman, deb oyijonimga rosa yalindim. Ammo ular azaldan mushuklarni yoqtirmaganliklari sababli gapimga qulqo ham solmadilar. Ammo men ularning bittasini xonamga pinhona olib kirib, sut berib boqa boshladim.

Lekin mushuk bolasi sunmas, sal qaltisroq tirnab olardi. Buni oyim: Qizim, bu shukning bolasi, bo'lgach, seni tirnab, bo'lmasa ham mumkin.

b o s h q a c h a
yaxshisi dadang bilan olib kelib beraman, yovvoyi mushuk bolasini qo'yib yubordim. Yakshanba kuni esa oyijonim bergan va'dalarining ustidan chiqib, menga chirolyikkina mushuk olib keldilar. Uning yunglari oppoq va momiqdek edi. Shuning uchun ham men uni Momiq deb atay boshladim. Oradan kunlar o'tdi. Momiqvoi katta bo'la boshladi. U nuqlu yovvoyi mushuklar bilan chiqishmas, bir-birlarini ko'risha, yundalashga kirishishar edi. Shunday kunlarning birida Momiqvoining katta mushuk bilan ayovsiz olishayotganini ko'rib qolgan ukam chingirib yig'lab yubordi. Shunday keyin oyim Momiqni ham hovlidan chiqarib yubor, deb turib oldilar. Men oyijonimga harchand yalinmay, hecham unamadilar. Ammo bir kuni Momiqni hurpayib ukamga pishillayotganini ko'rib qoldim. Ukam unga qo'rinch bilan qarab turar, Momiq esa pishillab unga yaqinlashayotgandi. Qo'rqb ketganidan, dadamni chaqirdim. Dadajonim ukamni ko'tarib olishlari bilan, u turgan yerga chippa yopishgan Momiq yam-yashil chayonni dumidan tishlab olnanini ko'rib qoldim. Gap nimadaligini tushungan dadam: Momiqvoiing ukangni qutqarib oldi. Sal bo'lmasa «oti yo'q»ni ukang bosar, u esa ukangni zaharlashi tayin edi, dedilar. Shu-shu bo'ldi-yu, Momiqvoi uyimizda qoldi. Endi u yovvoyi mushuklar bilan olishsa ham, oyijonimning g'ashiga tegsa ham, hech kim uni haydamaydi. Chunki u ukamning haloskor edi-da.

Anora SOBITOVA,
Qashqadaryo viloyati,
Chiyali qishlog'i.

- Albatta, mana ko'rasan. Opangning to'yiga xuddi shunday boraman, - dedim yana irshayib. Buni ko'rgan Komila kulib yubordi. Xullas, biz kutgan kun keldi. Komila bilan avtobusga chiqqanimizda, qo'shni xotinlar bir-bir qarab qo'yishdi. Tishsizlarni ko'rmanmisi bular? Bunga sari Komila ikkимизнинг kulgimiz qistar, ayniqsa, men «jozibali tabassumim» bilan hammani lol qoldirardim. To'yxonaga kelganimizda tumonat odamni ko'rib, shoshib qoldim. Biz eng to'rga o'tirib olib, o'zimizdan-o'zimiz kulaverardik. Hamma biz to'monga o'g'rinch qarab qo'yar, ayniqsa, tishi yo'q og'zimning tanobi sira tortimasdi. To'y yakunida kuyov tarafdan bir bolakay biz to'monga

yugurib keldi-da, mening qo'llarimga kichkinagina qog'oz tutqazib ketdi. Unga e'tibor bermadim va Komilaning cho'ntagiga solib qo'ydim. To'y tugagach, hammamiz uy-uyimizga tarqala-yotganimizda Komilaga:

- Ko'rdingmi, odamning ko'rinishiga hamma ham e'tibor beravermaydi, - dedim. Ammo eng qizig'i oldinda ekan. Bir kuni Komila maktabga kelib, kula-kula qo'limga qog'ozcha tutqazdi. Shundagina to'ydagi qog'oz esimga tushib, uni ochib o'qidim. Unda telefon raqamlari bilan birga quyidagi so'zlar bor edi: «Akmal. 4-poliklinikada fish shifokori bo'lib ishlayman».

Feruza QAHRAMON qizi, Toshkent viloyati, Yuqori Chirchiq tumani.

BILASIZMI?

Mexikoning «Milenio» gazetasida yozilishicha, nordon-roq ichimlik ichilgandan keyin yoki nordon narcha yeyilgach tishlarni tozalash yaramaydi. Germaniyaning Gyottingen Universiteti olimlarining tadqiqotiga ko'ra, nordon mahsulotlar tish emalini vaqtincha yumshatib qo'yarkan. Shuning uchun ham nordon narsa yeyilgach, tishlaringizni bir necha daqiqa o'tgandan keyin tozalang. Aks holda tish emali yeyilib, tishingiz og'rib qolishi hech gapmas.

... Yarim tun. Shamolning guvillashi-yu, eshikning taraqlashidan uyg'onib ketdim. Eshikning ilgagi chiqib ketdi chamasi, shuning uchun ham shamolda u yoqdan-bu yoqqa g'iyqillab ochilib-yopilardi. U g'ashimga tegavergach, qulflab qo'yish uchun o'rnimdan turdim va chiroqni yoqmoqchi bo'ldim. Aksiga olib, chiroq o'chib qolgan ekan. Endi bir amallab shamni topishim kerak edi. Endi qadam qo'ymoqchi bo'lsam, oyog'im bir nimaga urilib ketdi. Vahimada yuragim qinidan chiqay dedi. Eshikni ochib, tashqariga chiqdim. Tashqaridagi eshikni qulflagach, hovliga razm soldim. Oshxonamiz qorong'ida qo'rinchli ko'rinarakan. Shu payt qayerdandir chigirkanning chirillagan ovozi keldi. O'zimcha uning chirillashiga qulqo solib, xayolga cho'mib ketdim. Shu payt ko'kka parvoz eta boshladim. Mazza qilib endi o'rmonzorning ustidan uchayotsam, birdan kimir oyog'imdan tortib yubordi. Pastga qarasam, bir qo'rinchli maxluq ortimdan uchib kelardi. Uning tishlari kattaligidan og'ziga sig'may ketgandi. Ko'zlar katta-katta qizil rangda edi. Butun tanasi qop-qora tuk bilan qoplangan bu maxluqotni odam nafaqat tushida, balki o'ngida ko'rsa ham aqldan ozishi hech gapmas edi. Oh, qanday kunlarga qoldim-a, yarim kechada xayol surishga balo bormidi, deb o'yladim ichimda. Baqiray desam, junli qo'llari bilan og'zimni yopib olnan, qo'llarimdan ushlab, qayeradir tortqilardi. U meni sudrab-sudrab bir xonaga olib kirdi. Bu xona o'zimnikiga o'xhash, faqat jihozlari boshqacharoq, kattakon oyna ham bor edi. Oynaning oldiga borib, u yerda chiroli taroq ko'rib qoldim va unda sochlarni taramoqchi bo'ldim. Shuncha tarasam ham, sochlarni hurpayib, xunuklasha bordi. Shu payt taroq qo'llarimdan tushib ketdi va pastga egilib, uni oldim-u qaytadan oynaga qaradim. Endi u yerda men emas, boyagi maxluq so'laklarini oqizib menga baqrayib turardi. Oyijon, oyijon, deb baqira boshladim. Maxluq esa menga tobora yaqinlashar, men ko'zgu yonida xuddi himoyasiz odamdek qotib qolgan edim. Shu payt oyijonimning menga qo'rqsang, kalima keltir, degan gaplari yodimga tushib qoldi. Tutila-tutila «Bismillo» deb yubordim. Birdan hammayoq alg'ov-dalg'ov bo'lib, ko'zlarim ochilib ketdi. Qarasam, xonamda yotgan ekanman. Tashqarida esa shamol ermak qilib qulflanmag'an eshikni u yoqdan-bu yoqqa taqillatardi...

Dilnavoz tabiatan og'ir va bosiq qiz. Lekin juda ham qo'rqaq. O'zicha vahimali allanarsalarni xayolan to'qib yuradi. Keyin o'zi to'qigan o'sha dahshatlari narsalardan o'zi qo'rqaq yuradi.

Shunday kunlarning birida Dilnavoz chanqab qoldi. Tun yarmidan oshgani uchun opasini uyg'otdi, ammo opasi ham darrov tura qolmadidi. Oxiri Dilnavoz qo'rquvni yengib, oshxonaga ketdi. U yerga borib, chiroqni yoqmoqchi bo'ldi, ammo aksiga olib chiroq ham o'chgandi. U asta - sekin borib, sham olib yodqdi va oshxona tomon yura boshladi.

Oshxonaning eshigi zarb bilan urilganda ichkaridan qulflanib qolardi. Dilnavoz ham ichkariga kirkach, eshik qulflanib qoldi. Ammo u tezda chiqib ketaman, deb o'yladi va chelakdan suv olmoqchi bo'lib turganida, allanimaning burchakda biqinib turganini ko'rib qoldi.

Shamning yorug'iда uning ko'zlar yaltirar, pishillagan ovoz chiqarardi. Dilnavoz qo'rqaq ketganidan qo'lidagi shamni unga qarab otib, baqira boshladi. Uning baqirganini eshitgan oila a'zolari hovliga yugurib chiqishdi. Dilnavoz dag'-dag' titrar, eshik qulfini topolmay, shoshilganidan paypaslanar edi. Bir amallab eshikni ochgan Dilnavoz onasiga: Ichkarida ajina, ajina, deya boshladi.

Bundan hayron bo'lgan dadasi ichkariga kirib qarasa, burchakda kechagina tug'ilgan buzoqcha qayyoqqa yurishini bilmay talmovsirab turardi. U og'ilxoñadan arqoni yechilib chiqib ketgan va qaytib borolmay, oshxonaga kirkaganicha shu yerga qamalib qolgan edi.

Kamola ERGASH qizi, Toshkent viloyati, A. To'laganov nomli 7-maktabning 11-sinf o'quvchisi.

TUSHDAQ

MACHLUQ

Dildora MAHKAMOVA,
Toshkent shahri, Chilonzor tumani
162-o'rta maktabning 9-«D» sinf o'quvchisi.

Yozuvchilar - bolalarga

Qadim-qadim zamondardam, o'zimiz yashab turgan shu kundardam, baland-baland tog'lar ortidam, qalin-qalin o'rmonlar ichidam, olis-olis qishloqlardam, qiziq bir voqebo bo'lib o'tgan ekan. Katta ko'chada oriqligidan 12 ta qovurg'asi shundoqqina ko'rinib turgan, quvvati yo'qligidan dumini silkib, pashshasini qo'rishga ham holi kelmaydigan, og'ir boshini solintirgancha, darmonsiz oyoqlarini sudrab bosib, bir Ho'kiz borar ekan. U: «E, shafqatsiz boy. Meni o'ttiz yil ishlating, qo'sh haydadim, arava tortdim, bug'doy yanchdim. Endi qariganimda so'yay desam,

go'shting yo'q, o't yeishga tishing yo'q, aravaga hushing yo'q, deb ko'chaga haydading-a, qashqirlarga yem qilmoqchi bo'lding-a», deb hasrat qilib borayotgan ekan. Ho' narida, pastlik joyda bir qari Ot to'rt oyog'ini barobar uzatib, boshini maysa ustiga qo'yganicha cho'zilib yotgan emish.

- Ha, Otvoy, nega yotibsan, deb ko'ngil Ho'kizvoy.

- E, Ho'kizvoy, aslo so'rama, deb hasrat qilibdi Otvoy, - bir boyning uyida o'ttiz yil xizmat qildim, uloq chopdim, arava tortdim, bolalariga ermag-u o'yinchoq bo'ldim. Mana endi qarib, o'rnimdan turolmay qolganimda «so'yay desam, go'shting yo'q, yem yeishga tishing yo'q, yuk tashishga hushing yo'q», deb ko'chaga haydab, meni bo'rirlarga yem qilmoqchi bo'ldi.

- Xafa bo'lma, ikkovimiz bir

bo'lsak, bo'rirlarga yem bo'lmaymiz. Yur, yaylovlargalarga boramiz, o'rmonlarga boramiz, barra o'tlardan yeb, zilol suvlardan ichib mazza qilib yashaymiz, debdi Ho'kizvoy.

Ot bir amallab o'midan turibdi. Yo'Iga tushibdilar. Oldinda Ho'kizvoy, orqada Otvoy borayotgan mish.

To'satdan quloqlariga bemor eshakning «ia-ia» deb ojizgina

Oldinda Ho'kizvoy, ortida Otvoy, uning ortida Eshakvoy borayotgan mish.

To'satdan quloqlariga «vov-vov, vov-vov» degan och qolgan itning ovoziga o'xshash bir ovoz eshitilib qoldi. Bunday qarashsa, ho' naridagi katta toshning orqasida qari bir It yotgan emish. Junlari to'kilgan, quloqlarini yara bosgan, o'zi ham o'lay-o'lay deb turgan emish.

-Ha, Itvoy, nima bo'ldi, -deb so'rabi Ho'kizvoy.

muncha kuchim bor, o'zim yuraman», debdi.

Yo'Iga tushibdilar. Oldinda Ho'kizvoy, ketidan Otvoy, ketidan Eshakvoy, ketidan Itvoy, I t v o y borayotgan mish.

Bir mahal orqalariga bunday qarashsa, bir baroq Mushuk o q s o q l a n g a n c h a halloslab kelayotgan emish. Mana shu Mushuk Itvoy bilan rosa o'ttiz yil urishib-talashib

ularning pashshasini qo'rib turarkan. Eshak kasal bo'lsa, O d o r i v o r giyohlardan chaynab berarkan. Ho'kiz xuddi mehribon o t a d e k barchasing boshini silarkan.

C h o ' p o n l a r tashlab ketgan bir kulbani o'zlariga makon qilib olishibdi. Bir kuni to'satdan dovl turib, sharillatib yomg'ir yog'a boshlabdi. Bu kulbani oldinroq bir bo'ri, bir tulki, ikki shoqol in qilib olishgan ekan, yomg'irdan qochib, o'zlarini shu inga urishibdi. Hayriyat, oqsoq

Mushuk qorovulda turgan ekan, miyovlab hamxonalarini uyg'o-tibdi.

Dahshatli olishuv boshlanib ketibdi. It tulki bilan olishayotgan emish, Ot orqa oyoqlari bilan chiyabo'rilarini tepayotgan mish. Hammadan ham Ho'kizga og'ir bo'pti, kirgan zahotiyoy och bo'rini devorga qisib olgan ekan.

Bo'ri «qisuvdan tezroq qutulib, ho'kizni yiqitsam, go'shti och qolgan bolalarimga bir hafta ovqat bo'ladi», deb intilarkan. Ho'kiz, «Men uni siquvdan chiqarsam, mening himoyamda bo'lgan hayvonlarning hammasini bo'g'izlab o'ldiradi. Ularni men boshlab kelganman, men himoya qilishim kerak», deb bo'rini devorga battarrog qisarmish.

Olishuv naq ertalabgacha davom etibdi. Ho'kizvoy, Otvoy, Eshakvoy, Itvoy, Mushukvoylar ahil, inoqliklari uchun yovuzlar ustidan g'alaba qozonishibdi. Sero't yaylovlari bag'rida bir umr rohat-farog'atda yashashibdi.

Xudoyberdi
TO'XTABOYEV,
O'zbekiston Xalq yozuvchisi.

hangragani eshitilib qolibdi. To'xtab bunday qarashsa, o'sgan o't-o'lanlar orasida bir Eshak behol yotgan emish.

- Ha, Eshakvoy, nega yig'la yapsan, - deb ko'ngil so'rabi Ho'kizvoy.

- Qornimga emas, q a d r i m g a yig'layapman, - deb yig'labdi Eshakvoy.

- Bir boyning uyida rosa o'ttiz yil xizmat qildim, tegirmonga yuk tashidim, yel-kamda hurjun, bozorlarga yuk t a s h i d i m ,

nabiralar galma-gal minib yelkamni yag'ir qilishdi. Oxiri qarib qolganimda ko'chaga haydashdi.

- Yig'lama, -debbi Ho'kizvoy, dashtlarga, o'rmonlarga ketamiz. O'sha yoqlarda sen ajriqlardan yeb, biz barra o'tlardan yeb mazza qilib yashaymiz, -debbi.

Ho'kiz eshakning qulog'idan, ot dumidan tortib bir amallab turg'azishibdi. Yo'Iga tushibdilar.

- Men o'layapman, -debbi Ho'kizvoy.

- Bir boyning uyida rosa o'ttiz yil xizmat qildim, -deb gap boshlabdi Itvoy. - Qo'rg'oniga bo'rilarini yo'latmadim, ovga chiqsa quyon ushlab berdim, urishtirishga olib chiqsa, manaman degan arslonlarni tagimga bosdim. Mana endi qarib qoldim, tishim suyakka o'tmaydi, ko'zim xira, sharpalarni sezmayman, qorovullikka yaramayman.

Xo'jayinim «bor, noningni topib ye, tekinxo'rni yomon ko'raman», deb kaltak bilan urib haydadi. Iltimos, o'lsam ustimga tuproq tortib qo'yinglar.

Bu gaplarni eshitib Ho'kizvoy-u Otvoy bilan Eshakvoylarning bag'ri ezilibdi, achinib yig'lamoqdan beri bo'lishibdi. «Biz bilan ketasan. O'rmonlarga borib har xil parrandalardan tutib yeb, mazza qilib yashaysan», deya ko'tarib Eshakvoyning yelkasiga mindirmoqchi bo'lishgan ekan, Itvoy ko'nmay, «Yo'q, hali uncha-

yashagan ekan. Shunday bo'lsa ham Itvoy uni ko'rishi bilan sevinib ketibdi.

- Meni ham haydashdi, -debbi Mushukvoy yig'lab, - «sichqon tutolmasang, kalamushdan qo'r-sang, kun bo'yi pishillab uxbayver-sang, tur yo'qol», deb haydashdi.

Mushukvoyning ham ko'nglini ko'tarib saflariga qo'shib olishibdi. Oldinda Ho'kizvoy, ketida Otvoy, ketida Eshakvoy, ketida Itvoy, eng orqada oqsoqlanib Mushukvoy borayotgan mish.

Ko'p yuribdilar, jazirama cho'llardan o'tibdilar, sero't yaylovlardan o'tibdilar, suvi chuchuk ko'llar yonida haftalab dam olibdilar. Etlariga et qo'shilip, kuchlariga kuch qo'shilip, xuddi boquvda yot-gandek semirib ketibdilar. Shunaqangi ahil, bir-birlariga shuna-qangi mehribon

bo'p qoptilarki, It bilan Mushuk uxlaganda Ot uzun dumil bilan

biron bir narsaga erishasan. U ilgari edi davlatga boqimanda bo'lib yashash-olma pish og'zimga tush deb. Hozir tamomila boshqacha zamon. Bu zamonda tadbirkor,

halol, o'z ishiga puxta odamlarning kelajagi porloq. Aksincha, ilgarigi zamon nafasi bilan yashayotgan insonlar esa bozor iqtisodiyoti sharoitlariga ko'nika olmasdan hukumatga noliganlaricha o'tiraveradilar. Xallas, men shu ishga kirganimdan buyon hayotga boshqacha nazar bilan qaraydigan bo'ldim. To'g'ri, oldin men

ham boyagi ta'riflab bergan odamlarim singari boqimanda edim. Ulardan farqli o'laroq, men ota-onamga boqimanda edim. Hozir o'z muammolarimi o'zim hal qilyapman.

Endi yagona maqsadim, keyingi yili oliy o'quv yurtiga o'qishga kirish. Buning uchun men hozirdanoq tayyorgarlik ko'rayapman. Bir kun kelib o'qishga ham kirarman. O'qishni bitirib, ishlarman. Balki hozirgi hunarimga keyinchalik zaruriyat ham tug'ilmas. Lekin shunisi ayonki, bu egallagan hunarim mening moddiy zahiram sifatida qolaveradi. Bir so'z bilan aytganda, tog'amning bahonalarida men mustaqil hayotga qadam qo'yan inson sifatida ancha shakllandim. Yangi tanishlar, do'stlar orttirdim. Avval uy-maktab, maktab-uy manzilim bo'lgan bo'lsa, endi ish yuzasidan turli joylarga borishga to'g'ri keladi. O'zim ham yangidan yangi yo'llarni kashf

qildim. Men o'zi jurnalistikaga qiziqaman, oshxonada ishlashim esa ayniqsa jurnalista sohasiga kirishim uchun amaliyat vazifasini o'tab berdi. O'zingiz o'ylab ko'ring, bir kunda har xil odamlar bilan muomala qilaman.

Hamasiga shirinso'zlik, odob bilan gapireshga to'g'ri keladi. Shu bois ham men so'zlarni, jumlalarni to'g'ri talaffuz qilishni chuqurroq o'rgandim. Xallas, tog'amning takliflarini qabul qilish men uchun o'sha vaqtida juda to'g'ri qaror bo'ldi, deb o'ylayman.

Aziz XO'JAYEV,
Farg'onan viloyati.

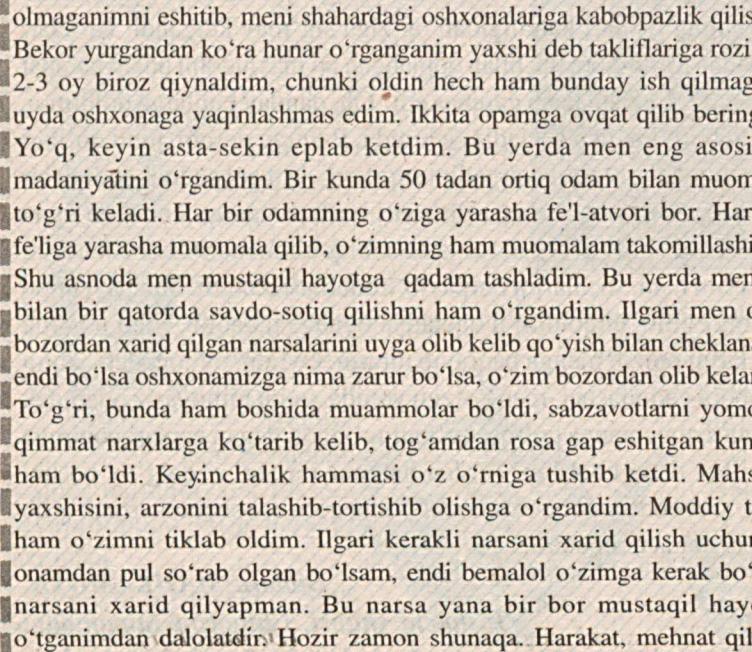
MUSTAQIL HAYOTGA YO'L

To'g'ri qaror

Men Aziz Xo'jayev 1987-yil 6-aprel oyida Qo'qon shahrida tavallud topganman. Uchko'prik tumanidagi 28-o'rta maktabda ta'lim olganman. Maktabni tamomla-

ganidan so'ng, hamma qatori men ham oliy o'quv yurtiga hujjat topshirdim, imtihindan o'ta olmadim. Keyingi yil yana harakat qilaman degan maqsadida o'qishda davom etdim.

Noyabr oylari edi. Bir kuni uyimizga tog'am keldilar, meni o'qishga kira olmaganimni eshitib, meni shahardagi oshxonalariga kabobpazlik qilishga taklif qildilar. Bekor yurgandan ko'ra hunar o'rganganim yaxshi deb takliflariga rozi bo'ldim. Avvaliga 2-3 oy biroz qiyaldim, chunki oldin hech ham bunday ish qilmagandim, hattoki uya oshxonaga yaqinlashmas edim. Ikkita opamga ovqat qilib beringlar, der edim. Yo'q, keyin asta-sekin eplab ketdim. Bu yerda men eng asosiysi muomala madaniyatini o'rgandim. Bir kunda 50 tadan ortiq odam bilan muomala qilishimga to'g'ri keladi. Har bir odamning o'ziga yarasha fe'l-atvori bor. Har bir odamning fe'liga yarasha muomala qilib, o'zimning ham muomalam takomillashib boraverdi. Shu asnoda men mustaqil hayotga qadam tashladim. Bu yerda men muomala bilan bir qatorda savdo-sotiq qilishni ham o'rgandim. Ilgari men ota-onam bozordan xarid qilgan narsalarini uyg'a olib kelib o'qish bilan cheklanar edim, endi bo'lsa oshxonamizga nima zarur bo'lsa, o'zim bozordan olib kelaman. To'g'ri, bunda ham boshida muammolar bo'ldi, sabzavotlarni yomonini qimmat narxlarga ko'tarib kelib, tog'aman rosa gap eshitgan kunlarim ham bo'ldi. Keyinchalik hammasi o'z o'rniga tushib ketdi. Mahsulotlarni yaxshisini, arzonini talashib-tortishib olishga o'rgandim. Moddiy tarafidan ham o'zimni tiklab oldim. Ilgari kerakli narsani xarid qilish uchun ota-onamdan pul so'rab olgan bo'lsam, endi bermalol o'zimga kerak bo'lgan narsani xarid qilyapman. Bu narsa yana bir bor mustaqil hayotga o'tganimdan dalolatdir. Hozir zamondan shunaqa. Harakat, mehnat qilsang

(Davomi. Boshi 2005-yilning
4-10- iyul, 27-soni va 26-dekabr
52-sonlarida).

- O'sha kunlari oy to'lgan edi,-deya g'amgin hikoya qiladi suhbatdoshim,-daraxt barglarining soyasi demasa mana shu o'tirgan joylarimizni bemalol kunduzgidek ko'rsa bo'lardi,-deb buloq atroflarini, nurab tushgan supa ustilarini ko'rsatdi u. - Sirli chelagimiz qatig'i bilan manovi supa ustida edi. Men hov anavi temir karovatda yotardim. Tun yarimlab qolgan edi. O'g'ridan darak yo'q. Ataylab uni tutaman deb kunduz kuni picha mizg'ib ham olganman. Baribir uyqu bosib, ko'zim yumilib-yumilib ketaverdi. Bor-e... deb endi uyqiga qasd qilganimda supa ustida bir nima qimirlagandek bo'ldi. U timirskilanib chelakning tagiga bordi. Tusi oq bir narsa edi. Avvaliga oq sichqonmi, kalamushmi deb o'yladim. U bag'rini chelakka berib tepaga o'riy boshlaganda bilib qoldim, ilon ekan! Ishonasizmi, oq ilon! Tog'da yurovrib ilonni har qanaqasini ko'rganidim-u, oqini ko'rmaganidim. Eshitardim lekin. Satil oq bo'ganigamunga yopishgan tomoni ko'rinnmay, soyasi ko'rini turardi. Qatiqxo'rlik qilovurganidan keyin tusiyam oqarib ketgan-da, deb o'yladim. Qani, qopqoqni qandoq ocharikin, deb ko'z uzmay turibman. Bilaman, ilonning zahari boshida-yu, kuchi dumida bo'ladi. O'ylaganidemek bo'ldi, dumiga tayanib, boshi bilan qopqoqning bir chetini osongina ko'tardi-da, chelakning ichiga boshini tiqdi. Qopqoq bosilsa tamom, o'g'ri qo'lga tushadi. Yanayam ichkariroq tinsin deb turibman. Toqatim toq bo'ldi. Turdimu...qarang sira esimda yo'q. Sim karovatim g'ijirlab, o'g'rini cho'chitib yubordim. Qopqoqni daranglatib yerga tushurdi-yu, qochib qoldi. Shundan keyin satilning ustiga g'isht bostirib qo'yadigan bo'ldik. Oq ilon haqida birovga aytsam ishonmaydi. Ko'rmagan-da. Bora-bora ko'zimga oydinda oq bo'lib ko'ringandir deb o'zimam ishonmay qo'ydim. Lekin kunlardan bir kun desangiz... Cho'llab shu buloqdan suv ichayotsam bir nima sadafdek yaltiraydi deng. Qarab turib, bir narsaning aksi suyga tushayotganini payqab qoldim. Teppamga qarasam o'sha oq ilon. Qizil olchaga o'ralib turibdi. Qattanam belimda chopqim bor ekan. Bir sermab, ikkiga bo'ldim-qo'ydim. Shu payt bir chinqiriq bo'ldi, bir chinqiriq bo'ldi... O'takam yorilib hov bog' o'rtasigacha qochib boribman. Xayolimda ilonnimas, odamni ikkiga bo'lib qo'yganga o'hshardim. Qo'limda chopqi, dir-dir titrayman... Sal o'zimga kelgandan keyin buloq boshiga bordim. Ishonasizmi, ilonni topolmadim. Yo'q! Ikkiga bo'lib tashlaganim aniq esimda. Na u yarimi bor, na bu yarimi desangiz? Axir bosh tomoni qochib ketsa, dumi qolishi kerak-ku. Nechchi marta pichan o'rayotib ilonni ikkiga bo'lib yuborganman. Bir qarich bo'lsayam boshi omon qolsa qochib qutiladi. Biltanglab dumigina qolib ketadi. O'imadimi desam butada qon izi'turibdi. Shu voqeadan keyin bu joylarni qop-qora, qop-qora zaharli ilonlar bosib ketdi. Ko'chib qutuldik...

Men tog'lik tanishimga rahmatlik buvamizni eslab, oq ilon voqeasini aytib berdim.

- Eh, - dedi u afsus va nadomat bilan tizzasiga mustur urib, - siz bilan oldinroq

tanishsam bo'lmaydimi, a? Bundan chiqli fariştani o'ldirib qo'yibman-da, a, aka?

- Yo'q, - dedim bosh chayqab, - farishtani o'ldirib bo'lmaydi. Farishtalar ko'zga ko'rinnmaydi. Siz o'zimizga o'xshagan musulmon birodarimizni o'ldirgansiz. Payg'ambarimiz Muhammad Sallollohu Alayhi va Sallamdan hadis bor. Oq ilonni ko'rsangiz o'ldirmanglar, ular musulmon jinlardir, deganlar. Musulmon jinlarning odamlarga zarari tegmaydi. Ular dindosh birodarlarimiz-da, axir! Kofirlari yomon bo'ladi, nuqlu shaytonga malaylik qilishadi. Folbin-u judugarlarning tegrimoniga suv quyishadi.

- O'shandan keyin anavi zaharli ilonlarni jo'natgan, deng?

- Yo'q, - dedim qat'iy qilib, bu qat'iylik qayerdan paydo bo'ldi, o'zimam bilmayman, - oq ilonlar makon

q u r g a n
j o y d a
k o f i r
j i n l a r
b o ' m a y
z a h a r l i
i l o n l a r
h a m .
A n a v u n
d a y
s a b a b
b o ' l i b ,
k e t i b
q o l i s h s a ,
j o y l a r i g a
m o ' r i -

malahdek bostirib kelishadi. Bir - birini poylab yurishadi-da ular ham.

- Ha-a-a, shunday deng, bilmay qoldim-da, aka, bilmay qoldim... Bilmaganni Xudo kechirar...

E, OQTOSH, BORMISAN?!

Shunday ming bir xayol bilan bog'-hovlimga kirib bordim. Ne ko'z bilan ko'rayki, sim eshik tagida Oqtosh turibdi. Dabdurstdan uni Oqtoshga o'xshatolmadim. Junlari to'kilgan, bir ko'zidan tinimsiz yosh oqar, bir ahvolda edi.

- E, Oqtosh, bormisan, tirikmisan, o'zingmisan?-debman suyunganidam. Oqtosh avvalgidek erkalanmoqchi bo'ldi-yu uddalay olmadi. Bir tomonga og'ib ketib, o'zini zo'rg'a tutib oldi. Diqqat qilsam, kimdir uning junlarini qaychilab, yaralariga malham, ko'k dorilar suribdi. Sezdim, yozuvchilar uyushmasining poliklinikasida ishlaydigan opaning ishi bu. Har qalay hammayam mendayin toshmehr emas, o'lganning ustiga teppan qilib, ketmon o'qtalmaydi. Aybimni yuvib qo'yay deb Oqtoshni silamoqchi bo'ldim-u, baribir o'zimni tiydim. Itni bir silagandan keyin doim silash kerak. Silamay qo'ysa uyam yetim boladek o'ksiydi.

Oqtoshning o'lmaq qolgani bog'-hovliga tezda yoyildi. Ba'zi birovlar azza-bazza ko'rganiyam kelishdi. Shukur Qurbon Oqtoshga atab yozgan marsiyasini o'qib

berdi. Shoir misralar orasida «Oqtosh, Oqtoshginam, bag'ritoshginam...» deb otini aytsa, bir ko'zidan yoshini oqizib bir nima tushungandek shing'rayganicha qarab-qarab qo'yardi, jonivor.

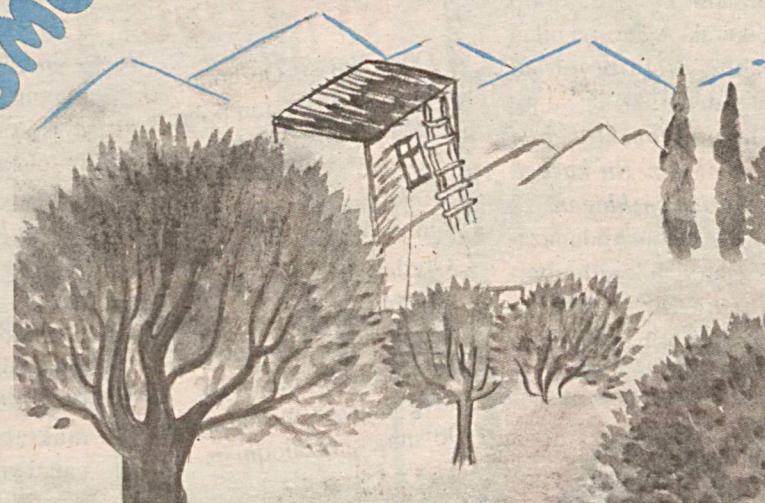
Boymurod akaning taxminicha, Oqtosh urchishi kerak edi. Unday bo'lmadi. Mashina halokati bu ishni orqaga surib yubordi chog'i. Bolasidan olamiz deb og'iz ochganlar ko'p edi. Men bo'lsam Oqtosh jinlarning odamlarga zarari tegmaydi.

Ular dindosh birodarlarimiz-da, axir! Kofirlari yomon bo'ladi, nuqlu shaytonga malaylik qilishadi. Folbin-u judugarlarning tegrimoniga suv quyishadi.

(yoxud jinlar olami)

Erkin MALIKOV

avliyo itlardan, unaqa pastkashliklarga bormasa kerak deb o'ylardim. Ha, itlarning kuyikkan payti rosa sharmandali bo'ladi. Bolaligimda bunaqa hangomalarni ko'plab guvohi bo'lganman. Har qalay Oqtosh hali unaqa sarguzashtlarni boshlamagan, boshlamaganiyam tuzuk edi. Boshlasa, nazarimda obro'si bir pul bo'ladi. Bir jihat, o'zimniyam o'ylardim...

OQTOSH RAQSGA TUSHADI...

Uyim bitdi. Kuz oyoqlab, qish kirdi. Mo'rikon kutganidam ajoyib chiqli. Tutun qaytarmaydi. O'choqda tut o'tini og'ir yonadi. Qozonda ovqat pishadi, bir chekkasida choy qaynaydi. Olovning alangasi uyni isitadi. Cho'g' tushsa kulga aylantirmay bozillatib sandalga bosaman. Ortganiga suv sepib, pista ko'mir qilib qo'yaman. Sandalning cho'g'i tugay deganda, asqotib qoladi. Bir xokandoz solib qo'yilsa, pista ko'mirga qaytadan jon bitadi. Na hidi bor va na tutuni. Bu ham Yaratganning bir mo'jizasi. Otabobolarimiz eshik, derazalarni qanday qilib o'chirishgan bo'lsa, menam shunday o'chirishgan bo'chiraman. Derazadan tog' taraf, ko'rini turadi. Olamni qor bosgan. Ba'zi qor bosgan o'ngirlar osmon bilan bitta bo'lib ko'rindi. Qora-qura o'rnongarga tog'ligini sezdirib turadi. Qor ko'rpasi tizzadan. Chor atrofda sukunat... Sukunatning rasmini chizaman degan rassom bu taraflarga kelsin. Qorning ajab-

ajab shivir-shivir, pichir-pichirlarini eshitaman degan shoir bu yerlarda kezsin. Kimsasiz tog'bag'rida azon chaqirib, jinlarga imom bo'lib, dunyo tashvishlarini unitish-chi? Ha, bu yerda Yaratganning o'zigagina tavakkal qilgan ojiz bir quli va yana bir jon egasi - Oqtosh bor.

Sandal deganlari bitta oyoq-qo'lli beminnat kelinchakning o'zi ekan. Bir chekkasida tahorat suvi doimo issiq turadi. Birovga issiqliq qina ovqat ilinmoqchi bo'lsangiz ungayam joy topiladi. Samovardan qaynagan suvni choynakka to'latib olov taftiga qo'yasiz-u, zarur paytida bir qaynatim choy tashlab yuborsangiz, olam-guliston. Qayta samovar qo'yishga hojat yo'q. Hali bu hammasi emas. Kechasi yotish oldidan choynakka sho'rva tashlayman. Bir yarim litrlik chinni choynagim bor. Roppa-rosa uch kishini boqadi. Choynakka sarpanja, bir bosh piyoz, sarimsoq, qizil sabzi, kartoshka yoki sholq'om, ikki dona pomidor qoqisi, bir chimdimdan zira, tuyilgan oshrayhon va ukrop, bir dona qalampir, ta'bga qarab tuz solinadi. Ana undan keyin bu masalliqning ustiga qaynab turgan suv quyiladi. Suv qopqoqqa tegib turishi kerak. Kam bo'lsa, suvning biqirlab qaynashiga maydon ochiladi-yu, parlanib, qopqoqning teshigidan chiqib ketadi. Natijada choynak sho'rva emas, choynakbo'tqa bo'lib qoladi. Endi hamma gap choynakni olovga qanday qo'yishda. Choynakning yarim qorni olovga tegishi kerak. Agarda choynakdag'i suv sovuq bo'lsa, o'tga tegishi bilan yorilib ketadi. Qaynoq bo'lsa, olov bilan achomlashadi. Choynakning tagi ham olovda turmasligi zarur. Yer shari quyosha bir tomonini tutgandek, choynak ham olovga bir tarafini tutadi. Shunda yer o'z o'qi atrofida soat miliga nisbatan qanday teskari aylansa, choynakdag'i suv ham qaynagan paytida xuddi shunday aylanadi. Qaynamagan joyi qaynagan joyiga intiladi. Ajabtovir aylanma harakat boshlanadi. Sho'rvanining suvi tepega qarab biqirlab qaynaymagach, misqlolchayam parlanmaydi. Qopqog'idan toshmaydi, jo'mragidanam to'kilmaydi. Ertalabgacha shunday bir sho'rva tayyor bo'ladiki, sarpanjaning suyaklarigacha erib ketadi... Ana endi bu ne'matni bomdod namozidan keyin ichib oling-da, Ollohga shukronalar aytin.

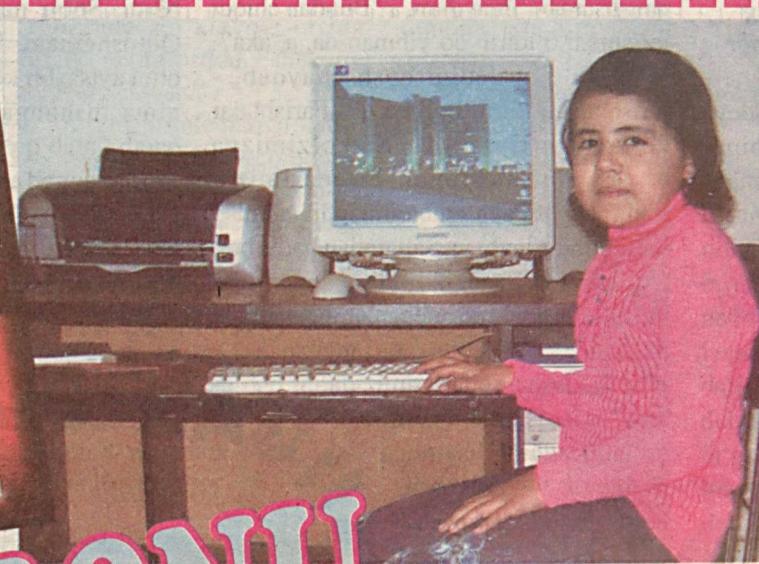
Bu yerdagi uyquni hech bir yerdagi uyquga o'hshatib bo'lmaydi. Odam shunday miriqib uxlaidiki, bamisol onasining qornida yotganday. Yonboshlab sandalga shundoq belingizni tutsangiz, mastu-maston uyqu elita boshlaydi. Uyqu oldidan o'qiladigan duolarni o'qib, oxiriga yetolmay qolasiz... Ajib-ajib, nurli-nurli tushlar ko'rasiz. Bir kuni Makkayu Mukarramani tush ko'ribman. Xursandligimdan ko'zlarimda shashqator yosh bilan uyg'onib ketdim. Qani endi tushim kelgan yeridan yana davom eta qolsa. O'rniidan turib oldim. Soatga qarasam, uchdan o'tibdi. Ko'rganlarim shundoq ko'z oldimda turardi. O'chib ketishidan qo'rqib, yozishga tutindim. Rosa uch, soat yozibman. Hajga borgan bir birodarimiza yozganlarimni o'qib bersam, menga angrayib qarab qopti. «Ollohga oson, dedi u, hajga tushdayam borib kelsa, bo'lar ekan, yozganlarining bari rost, hatto oyoq tagiga to'shalgan marmarlarigacha aniq-ravshan...» Bu joyning tushlari ana shunaqa...

Davomi bor

Izoh: Ayrim so'zlar shevada yozilgan.

Tengdoshingiz Behruzabonu ABDUNAZAROVA Sobir Rahimov tumanidagi 233-maktabning 3-«B» sinfida a'lo baholarga o'qiydi. Behruza - yangi kun degan ma'noni bildirarkan. Undan, -Bunday chiroqli ismni sizga kim qo'yan? - deb so'rasam, -Oyijonim, deb javob berdi.Behriza bilan ota-onasi, maktabi, sinfdoshlari haqida miriqib suhbatlashdim. Bu qizaloqning orzulari mo'l, kelajakda televideniye boshlovchisi bo'lmoqchi. Behruza haqida ko'proq bilmoqchimisiz? Unda siz ham suhbatimizga na'shilino.

BEHRUZABONU

-Behruza,
qaysi fanlarga qiziqasiz?

-Matematika, rus tili
fanlarini juda yaxshi ko'raman.
Sinf rahbarimiz Anna
Nikolayevna, til bilganlar hech
qayerda qoqlimaydi, deydilar
doin. Shuning uchun ham rus
tilini, yana ingliz tilini ham puxta
o'rghanishni istayman.

-She'rlar ham mashq qilib
turarkansiz. Qaysi shoirning
she'rlarini ko'proq yoqtirasiz?

-Menga Muhammad Yusuf,

Abdulla Oripovning
she'rlari juda yoqadi. Yozgan
she'rlarimni esa oyijonim
«tekislab» beradilar. Buning ustiga
ertaklar va hikoyalar ham yozib
turaman. Odam bir joyda qotib
qolmasligi kerak. Agar ijod bilan
tinmay shug'ullanib tursa,
qirralari ochilib boradi.

-Televideniye boshlovchisi
bo'laman, dedingiz. Bu kasba
qachondan qiziqa boshlagansiz?

-Dadam Olimjon Abdunazarov
O'zbekiston televideniye-
sining musiqa direksiyasida
mas'ul kotib bo'lib, oyijonim

Mening oilam. Otam, onam va singlim Farzona.

Xo'jailg'or degan
qishloqda Shavkat ismli
sho'x, erkatoy, o'yinqaroq,
quloksiz bir bola yashar ekan. U kun bo'yi televizor qarshisidan
nari ketmas, uy yumushlarida onasiga ko'maklashmas, hattoki
do'kondan non olib kelish uchun ham onasining o'zi
borarkan.

-Shavkatjon, mollarga suv berib qo'ygin,
ma'rayverib, hammayoqni buzib yubordi-
ku,-der ekan har kuni oyisi.

-Hozir, hozir, oyijon, zo'r kino beryapti,-deya
kunni kech qilarkan Shavkat.

Bir kuni onasi holdan toyib, qattiq betob bo'lib
qolibdi. Hatto ovqat pishirishga ham holi kelmabdi.
Nonushta tayyorlanmagani uchun otasi ham choy
ichmay ishga ketibdi. Shavkat ham oshxonaga borib, nima
yeishini bilolmay qaytib kelibdi. Maktabga kiyadigan kiyimlari ham
kir-chir bo'lib ketibdi. Hatto darslari ham qilinmagan emish. Chunki
unga dars tayyorlashda onasi ko'maklashib yuborar ekan-da.

MENI KECHIRING, OYI!

Bir bor ekan...

Gulira'no OBIDOVA,
Toshkent shahar, Yunusobod tumanidagi

17 - maktabning 4 - sinf o'quvchisi.

TONG yulduzi

O'zbekiston Respublikasi
bolalari va
o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:
Umida

ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV,
Dilbar OLIMJONOVA,
Botir UBAYDULLAYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Anvar ZOKIROV,

Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Sobirjon SHARIPOV,
Feruza JALILOVA

(Bosh muharrir o'rinnbosari),

Nurxon NAFASOV,
Ergashvoy SARIQOV.

**Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida**

022-raqam bilan
2003-yil 11-dekabrd
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir
«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi.
Gazeta

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi

kompyuter bo'limida terib
sahifalandi va
chop etildi.
Gazeta haftaning dushanba
kuni chiqadi.
Hajmi A-3,
2 bosma taboq.
Adadi -58414

Buyurtma N: J 1943

Dizayner va sahifalovchi:
**Fazliddin
SHAYADGAROV.**
Navbatchi:
**Ozoda
TURSUNBOYEVA.**

Rassom:
Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail:
tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-38-10
144-63-08

Tel./faks:
(99871) 144-24-45